

Теоретико-методологічні аспекти підготовки спортсменів

Голян М.В.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЧЕРЛІДИНГУ В УКРАЇНІ

Національний університет харчових технологій

У статті розглянуті сучасні тенденції розвитку черлідінгу, процеси, що протікають у світовому спортивному співтоваристві та їх вплив на український черлідінг.

Постановка проблеми. В останні роки в Україні потужними темпами розвивається черлідінг. Зростає кількість студентської та шкільної молоді, яка займається даним видом спорту. На світовій арені спостерігається зміна трендів, щодо змісту змагальної діяльності спортсменів. З'являються нові види змагальної програми. Черлідінг демонструє певні риси соціального спортивного руху. Це вимагає додаткового обґрунтування місця черлідінгу в системі фізичної виховання підростаючого покоління України, встановлення тенденцій його розвитку та прогнозування перспектив для сфери фізичної культури і спорту.

Сьогодні черлідінг є предметом досліджень багатьох авторів, зокрема Луценко Л.С., Зінченко І.О., вивчали питання ефективності тренувального процесу черлідирів; Ю.М.Іванченко планування і організацію багаторічного процесу підготовки; А.А.Боляк, Ю.Ю.Крикун особливості змагальної діяльності та ін. В той же час в доступній нам літературі ми не виявили робіт, присвячених сучасним аспектам розвитку черлідінгу.

Мета дослідження. На основі вивчення науково-методичної літератури, досвіду провідних українських фахівців, аналізу діяльності спортивних громадських організацій в країні, встановити сучасні аспекти розвитку черлідінгу в Україні.

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасний черлідінг бере свій початок у Сполучених штатах Америки, де він має статус національної гордості. Черлідінг - типово американський вид спорту, прибитий заокеанської баскетбольної хвилею до європейських берегів, вже добрий десяток років вважається не просто розвагою, що несе певну естетичне навантаження, але і серйозним видом спорту, який має реальні шанси вже в найближчі роки стати Олімпійським.

Культурні витоки черлідінгу міцно переплетені з рухом вболівальників. Відповідні традиції йдуть своїм «корінням» до сивої давнини на Балканський півострів в Давню Елладу. Саме там під час проведення Олімпійських Ігор з'явилися перші групи підтримки. Однак до нашої ери Греція, по праву вважається колыскою цивілізації, в питаннях прав слабкої статі була більше варварської, ніж культурної, і забороняла жінкам не тільки брати участь в змаганнях, а й підтримувати своїх атлетів. Тому першими черлідерами були чоловіки. Їх завданням було тішити спортсменів співом, грою на арфі і читанням віршів.

Першими сучасними черлідирами стали американські шанувальники футболу. Саме вони в 1884 році відкрили нову віху в світовому русі черлідирів, підтримуючи команду Мічиганського університету синхронними танцями і декламацією віршів та девізів. І тримав першість чоловічій черлідінг добрих 20 років. Тільки в 1906 році на стадіонах у якості групи підтримки почали з'являтися дівчата, залучаючи на трибуни глядачів не тільки спортивною майстерністю, а й жіночою красою.

Згодом черлідери з'являються практично в кожному навчальному закладі США. Завдяки масовості і особливій емоційності черлідінг поступово набирає обриси соціального явища. Цьому спортивному руху в Америці присвячуються художні фільми: «Цукор і перець», «Досягти успіху», «Краса по-американськи» та ін.

Слід відмітити, що свого часу черлідирами були перші особи США - Франклін Рузвельт, Дуайт Ейзенхауер і Джордж Буш.

У буквальному перекладі українською «черлідер» - це лідер тих, хто кричить на стадіонах («cheer» - вигук, «leader» - лідер). В традиціях України для цього явища більш вживана назва – група підтримки.

Першою міжнародною організацією, яка з 1998 року переймалася розвитком черлідінгу у світі стала Міжнародна федерація черлідінгу (IFC). Саме з цією міжнародною організацією пов'язані перші кроки черлідінгу в Україні, затвердження правил змагань.

Міжнародна федерація черлідінгу (IFC) стала співорганізатором 1-х Європейських спортивних ігор в Україні. Коли українські вболівальники змогли побачити виступи провідних команд Європи.

Перша Всеукраїнська федерація черлідінгу офіційно зареєстрована в нашій країні 24 листопада 2004 р. З цього часу бере свій початок розвиток черлідінгу в Україні.

22 лютого 2005 року Наказом Держкомспорту України №419 черлідінгу був наданий статус виду спорту, офіційно визнаного в Україні.

З 2005 року в Україні щорічно проводяться Чемпіонат та Кубок України з черлідінгу.

З 2006 року у США створюється альтернативна міжнародна організація Міжнародний союз черспорту (ICU). Створення нової міжнародної структури зруйнувало єдність світової черлідінгової спільноти. Конкуренція між двома світовими центрами черлідінгу привела до взаємного запровадження санкцій, протиріч в національних федераціях багатьох країн світу.

Не оминули міжнародні протиріччя й український черлідінг. Всеукраїнська федерація черлідінгу вийшла з IFC й пристала до ICU. Натомість в країні розвитком черлідінгу за версією IFC з 2011 року опікується Федерація аеробічної гімнастики та фітнесу України.

На сьогодні в черлідінгу за двома міжнародними версіями IFC та ICU виділяють дві основні номінації «cheer» і «dance» (рис.1).

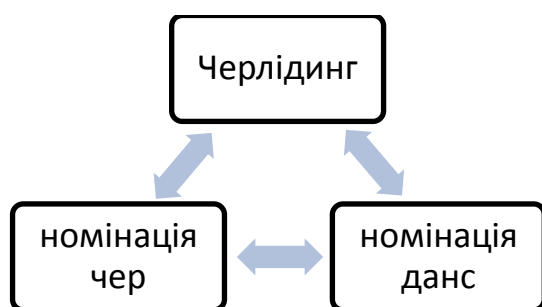

Рис. 1. Основні номінації змагань з черлідінгу

В кожній номінації є окремі види програми, які мають певні відмінності і особливості у складі, співвідношенні чоловіків та жінок, використанні інвентарю (помпонів, гучномовців, прапорів, плакатів тощо).

В цілому черлідінг від інших видів спорту в першу чергу вирізняє наявність помпонів, чер та чант кричалок, особлива базова техніка рухів руками та унікальні стрибкові та акробатичні елементи.

В таблиці 1 наведена порівняльна характеристика видів змагальної програми двох основних міжнародних федерацій IFC та ICU.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз змагальних видів програми основних міжнародних федерацій з черлідінгу IFC та ICU

№	Назва виду програми в IFC	Назва виду програми в ICU	Відмінність
Номінація Cheer			
1.	Cheer All Female	Cheer All Female	Практично відсутня
2.	Cheer Mixed	Cheer Mixed	Практично відсутня
3.	Group Stunt All Female	Group Stunt All Female	Практично відсутня
4.	Group Stunt Mixed	Group Stunt Mixed	Практично відсутня
5.	Partner Stunt	Partner Stunt	Практично відсутня
Номінація Dance			
6.	Cheer Dance	Cheer Freestyle Pom	Практично відсутня
7.	Cheer Dance Doubles	Cheer Freestyle Pom Doubles	Практично відсутня
8.	Pom Dance		Вид програми є лише в IFC
9.	Pom Dance Doubles		Вид програми є лише в IFC
10.	Street Cheer	Cheer Hip Hop	Наявність помпонів та кричало у

			змагальній програмі IFC
11.	Street Doubles	Cheer Doubles	Cheer Hip Hop Doubles
			Практично відсутня

Але не дивлячись на подібність у змісті змагальних програм, щороку дистанція між двома версіями черлідінгу стає все більшою. Запроваджуються нові види програми, змінюються критерії оцінювання, по різному формуються тенденції розвитку версій черлідінгу.

Сьогодні з впевненістю можна стверджувати, що задля переходу спортсмена до змагань з однієї версії до іншої, він буде змушений суттєво перебудувати змагальну програму і навіть змінити техніку виконання деяких елементів.

Звичайно ситуація, що склалася у світовому черлідінгу не сприяє розвитку цього виду спорту.

Черлідінг, як соціальне явище, має ще один надважливий аспект. Черлідери, є рушійною силою руху вболівальників на спортивних подіях багатьох ігрових і не тільки видах спорту.

Наприклад у США сьогодні важко уявити собі спортивний матч або яку-небудь розважальну подію без участі груп підтримки. Черлідінг в Америці сьогодні не просто спосіб активно й цікаво провести час, це - професія, стиль поведінки, життєва філософія. Цей вид спорту як ні який інший вчить командному духу, згуртованості, розвиває якості, які дозволяють спортсменам надалі легко адаптуватися в трудовому колективі, створювати свою команду й працювати в ній.

Надзвичайно популярний черлідінг сьогодні в країнах Азії, таких як Японія, Корея, Таїланд, Малайзія. Поступово черлідінг приходить і в європейські країни. Однак процес цей ускладнюється нестачею інформації, не завжди високим рівнем кваліфікації тренерів, відсутністю досвіду і дуже часто неможливістю міжнародного співробітництва.

Серед важливого психологічного сенсу в заняттях черлідінгом потрібно особливо підкреслити його спрямованість на виховання лідера.

Рух черлідерів в Україні знайшов своє відображення у конкурсах шкільних та студентських груп підтримки, що проводилися у Харкові, Києві, Дніпропетровську та інших містах країни. Розвиток груп підтримки у ряді міст країни вилився у масові спортивно-культурні події. Так у 2012 та 2013 роках в місті Харкові відбулися флешмоби шкільних груп підтримки за участі більш ніж 3000 школярів. Ці заходи було внесено до Книги рекордів України.

Висновки. Не дивлячись на не тривалий період свого розвитку черлідінг в Україні отримав достатнє поширення.

На розвиток черлідінгу в Україні негативно впливає розкол у світовому співтоваристві черлідерів, який виник після створення Міжнародного союзу черспорту.

Черлідінг, або рух груп підтримки, має потужну культурно-спортивну складову на основі якої в країні спостерігається формування соціального руху черлідерів – вболівальників.

Черлідінг здійснює позитивний вплив на виховання молодого покоління українців.

Список використаної літератури

1. Боля А.А. Черліденг. Правила змагань / А.А. Боляк, Ю.Ю. Крикун, Е.И. Аукштікальніс. – Київ, 2005. – 82 с.
2. Зинченко И.А. Особенности построения тренировочного процесса спортсменов в черлидинге на этапе специализированной базовой подготовки / И.А. зинченко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2009. – №3. – С. 52-55.
3. Іванченко Ю.М. Планування і організація тренувального процесу в черліденгу / Ю.М. Іванченко // Молода спортивна наука України, 2010. – Т.1. – С. 94-100.
4. Озолин Н.Г. Настольная книга тренера / Н.Г Озолин / Наука побеждать. – М.: Астрель: АСТ, 2006. – 863, [1] с.: ил. – (Профес-ия тренер).
5. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические положения / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.